

IV Pracownia Rysunku
dr hab. Piotr Skiba, prof. AS
mgr Michał Knychaus

Podsumowanie semestru letniego 2024/2025

Opis programu pracowni:

Program IV Pracowni Rysunku jest skierowany do osób zainteresowanych aktualnymi zjawiskami zachodzącymi w sztuce współczesnej oraz szerokim zastosowaniem medium jakim jest Rysunek. Koncentrujemy się na wyznaczaniu przestrzeni eksperymentu, gdzie działania artystyczne otwierają nieograniczony obszar do poszukiwań tego, co widzialne i niewidzialne. Rysunek, jako najbardziej bezpośrednia forma zapisu, jest tutaj narzędziem pozwalającym na przenikanie się zjawisk i procesów na styku wielu mediów - może stać się śladem, hasłem, obiektem lub zupełnie efemerycznym bytem.

Pracownia ma charakter otwartego Studio, gdzie często pracujemy w grupie, konstruując instrumenty do wzajemnej konfrontacji i wymiany doświadczeń. Bliskie są nam metody wywodzące się z post-punkowej (anty)estetyki obiegu alternatywnego. Zwykle staramy się realizować zadania w metodzie zero waste na drodze odzyskiwania potrzebnych materiałów. Interesują nas zjawiska i pojęcia takie jak: sytuacjonizm, psychogeografia, antropologia miejska, anarchitektura, dekonstrukcja, destrukcja, antypomnik, nonument, junk space, itp.

Indywidualnie dopasowujemy metody i narzędzia potrzebne do realizacji poszczególnych zadań. Pomagamy w wykształceniu dojrzałego przekazu i indywidualnego języka artystycznego. Za cele stawiamy min. wspomaganie rozwoju świadomości artystycznej i rozwijanie umiejętności poruszania się w obszarze sztuki współczesnej.

Tematy realizowane w pracowni w semestrze letnim 2024/2025:

Propozycja nr 1: *Haunting*

"The feeling remains after the physical is gone The feeling remains after the physical is gone"

- Joy Division „The Eternal”

Tematem *Haunting* chcielibyśmy nawiązać do “duchów” i wszystkiego co się z nimi wiąże: nawiedzeń, wywoływań, przenikania czasów, dziwności, osobliwości, zawieszenia między światami, praktykami upcyklingu (pomysłów, materiałów...).

Chcielibyśmy, żeby każda i każdy z Was zastanowił się nad duchami, które są obecne w jej_jego praktyce twórczej. Znajdźcie coś co Was nawiedza, pochodzi z przeszłości, nie zostało nigdy zrealizowane a jeśli zostało to w sposób, który nie wyczerpał całego potencjału. Może jest to jakiś materiał, który zalega od dawna i nie może znaleźć swojego miejsca, jakaś niedokończona praca, pomysł, który nigdy nie doczekał się realizacji. Może to być też jakaś myśl z przeszłości (dalszej/blizszej), która chodzi za Wami i stara się zmaterializować. Chcielibyśmy zostawić Wam jak najszersze pole do działania - zależy nam żebyście poszukały_li czegoś co wynikałoby bezpośrednio z Waszych wrażliwości, indywidualnych zainteresowań. Kierujcie się intuicją, przeczuciem, posłuchajcie trochę tych wszystkich wewnętrznych duchów.

Jeśli będziecie mieć trudności w znalezieniu tropu rzućcie okiem na praktyki innych artystek i artystów - poszukajcie hauntologicznych wątków w ich twórczościach, postarajcie się znaleźć bliskie i dalekie związki między tym co robicie Wy, a co robią inni pracujący w polu sztuki współczesnej lub projektowej!

Temat możecie realizować w dowolnym medium nie zapominając, że każdorazowo wychodzimy od szkiców.

Wymagana będzie dokumentacja fotograficzna lub filmowa (pracy/procesu).

Proszę pamiętać o jakości dokumentacji nadającej się do druku.

Do pracy należy dołączyć pisemny opis/komentarz dot. procesu (minimum 500 znaków).

Inspiracje i dodatkowa bibliografia:

W związku z pracą z tematami takimi jak *hauntologia*, *duchy*, *dziwność*, *osobliwość*, *obcość*, *obecność/nieobecność* i *czas* (oraz *wszystkie pokrewne*) chcielibyśmy również podzielić się z Wami kilkoma inspiracjami i tropami.

- książka Marka Fishera *Dziwaczne i Osobliwe* z 2017 roku - teraz w polskim tłumaczeniu wydawnictwa Słowo/Obraz Terytoria (2023).
- artykuł Enis Yucekoralp *Wspominając Przyszłość. Nostalgia, hauntologia i widma internetu* z magazynu Przekrój: <https://przekroj.org/swiat-ludzie/wspominajac-przyszlosc/>
- artykuł Olgi Drendy o hauntologii w muzyce: *Festiwal duchów. Hauntologia dziś* w internetowym wydaniu magazynu Glissando: <https://glissando.pl/artykuly/olga-drenda-festiwal-duchow-hauntologia-dzis/>
- fragment fenomenalnej książki o duchach i potworach antropocenu: *Arts of Living on a Damaged Planet: Ghosts and Monsters of the Anthropocene* gdzie jest rozdział: *Introduction - Haunted Landscapes of the Anthropocene*. Strony: G1 - G14 (w pdf to 14-27).

Propozycja nr 2: Sprzężenie zwrotne

Sprzężenie zwrotne to zjawisko, w którym wynik jakiegoś działania wpływa z powrotem na to działanie, powodując jego wzmocnienie lub osłabienie. To trochę jak reakcja łańcuchowa, gdzie każdy krok wpływa na kolejny.

Przykład:

Sprzężenie zwrotne pozytywne: Kiedy włączasz mikrofon z głośnikami w pobliżu, dźwięk z głośników wraca do mikrofonu, który wzmacnia ten dźwięk, a mikrofon znów go przesyła do głośników. Dźwięk staje się coraz głośniejszy, aż dochodzi do narastającego efektu głośnego piszczenia.

Sprzężenie zwrotne negatywne: Kiedy termostat włącza ogrzewanie, ale kiedy temperatura w pomieszczeniu osiąga ustawiony poziom, termostat wyłącza ogrzewanie, by zapobiec przegrzaniu. Działa tu mechanizm, który utrzymuje równowagę.

W kontekście sztuki i twórczości sprzężenie zwrotne może odnosić się do sytuacji, w której jedno działanie, ruch czy decyzja wpływają na kolejne, prowadząc do nieoczekiwanych zmian, które mogą być zarówno twórcze, jak i destrukcyjne.

W tym zadaniu zależy nam na tym, żebyście zaproponowały_li, taki projekt, który uchwyci mechanikę sprzężenia zwrotnego - stopniowe narastanie, rozwijanie czegoś w czasie, nakładanie się na siebie różnych sił i odwrotnie - czasową degradację w wyniku wzajemnego oddziaływania lub zanikanie. Przeanalizujcie różne przykłady sprzężenia zwrotnego, poszukajcie inspiracji nie tylko w fizyce i mechanice, ale także w zjawiskach kulturowych i społecznych. Wybierzcie taki wariant przyczynowo-skutkowej pętli, który zainspiruje Was do powstania propozycji projektów semestralnych.

Dodatkowe warianty tematu *sprzężenie zwrotne*:

Homeostaza – zdolność systemów (zamkniętych lub otwartych) do utrzymywania równowagi i stałych parametrów wewnętrznych.

Praca w duecie – wybierzcie partnera do współpracy, gdzie Wasze realizacje będą wzajemnie na siebie oddziaływać i wpływać.

Wymagana będzie dokumentacja fotograficzna lub filmowa (pracy/procesu).

Proszę pamiętać o jakości dokumentacji nadającej się do druku.

Do pracy należy dołączyć pisemny opis/komentarz dot. procesu (minimum 500 znaków).

**Wystawa IV Pracowni Rysunku Akademii Sztuki w Szczecinie:
Centrum Zgodności Nastroju**

Wernisaż: 25.06.2025, godz. 19:00

Czas trwania: 25–26.06.2025 (26.06 wystawę można zobaczyć w godzinach 10:00–18:00)

Opieka kuratorska: Piotr Skiba, Michał Knychaus

Osoby artystyczne:

Marek Bajorski, Bartosz Bartulis, Jędrzej Bednarski, Julian Cumach, Nina Farkas, Pola Gorzała, Andrei Kharchanka, Jacek Janaszkiwicz, Sonik Landsberg, Oliwia Milaszewska, Anna Maria Piskorowska, Adam Rutkowski, Ada Sawka, Paulina Solnica, Liwia Watras, Nina Żabierek

Identyfikacja wizualna: Adam Rutkowski

Adres: Galeria Obrońców Stalingradu 17 (Edmunda Bałuki 17), 70-406 Szczecin

Centrum Zgodności Nastroju istnieje tylko przez chwilę. To zakłócenie sygnału, błąd systemu, złapana przypadkiem częstotliwość, która nigdy nie powinna się pojawić. Miejsce-wyłom — przypominające tajemnicze strefy czasowe z Zachodniej Krainy Williama S. Burroughsa albo fantasmagoryczne biura z jego Nagiego Lunchu. W takich przestrzeniach narracje rwą się, przeskakują, rozklejają i skleją na nowo, tworząc rzeczywistość nieopartą na porządku, lecz na kolizji nastrojów, afektów i nieciągłości.

Organizacja:

IV Pracownia Rysunku
Wydział Malarstwa
Katedra Malarstwa i Rysunku
Akademia Sztuki w Szczecinie

Współpraca:

Obrońców Stalingradu 17

GALERIA OBROŃCÓW STALINGRADU 17
SZCZECIN

25.06.2025

GODZ. 19:00

WYSTAWA

CENTRUM ZGODNOŚCI NASTROJU

MAREK BAJORSKI, BARTOSZ BARTULIS, JĘDRZEJ BEDNARSKI, JULIAN CUMACH,
NINA FARKAS, POLA GORZAŁA, ANDREI KHARCHANKA, JACEK JANASZKIEWICZ,
SONIK LANDSBERG, OLIVIA MILASZEWSKA, ANNA MARIA PISKOROWSKA,
ADAM RUTKOWSKI, ADA SAWKA, PAULINA SOLNICA, LIWIA WATRAS, NINA ŻABIEREK

AKADEMIA SZTUKI W SZCZECINIE
IV PRACOWNIA RYSUNKU

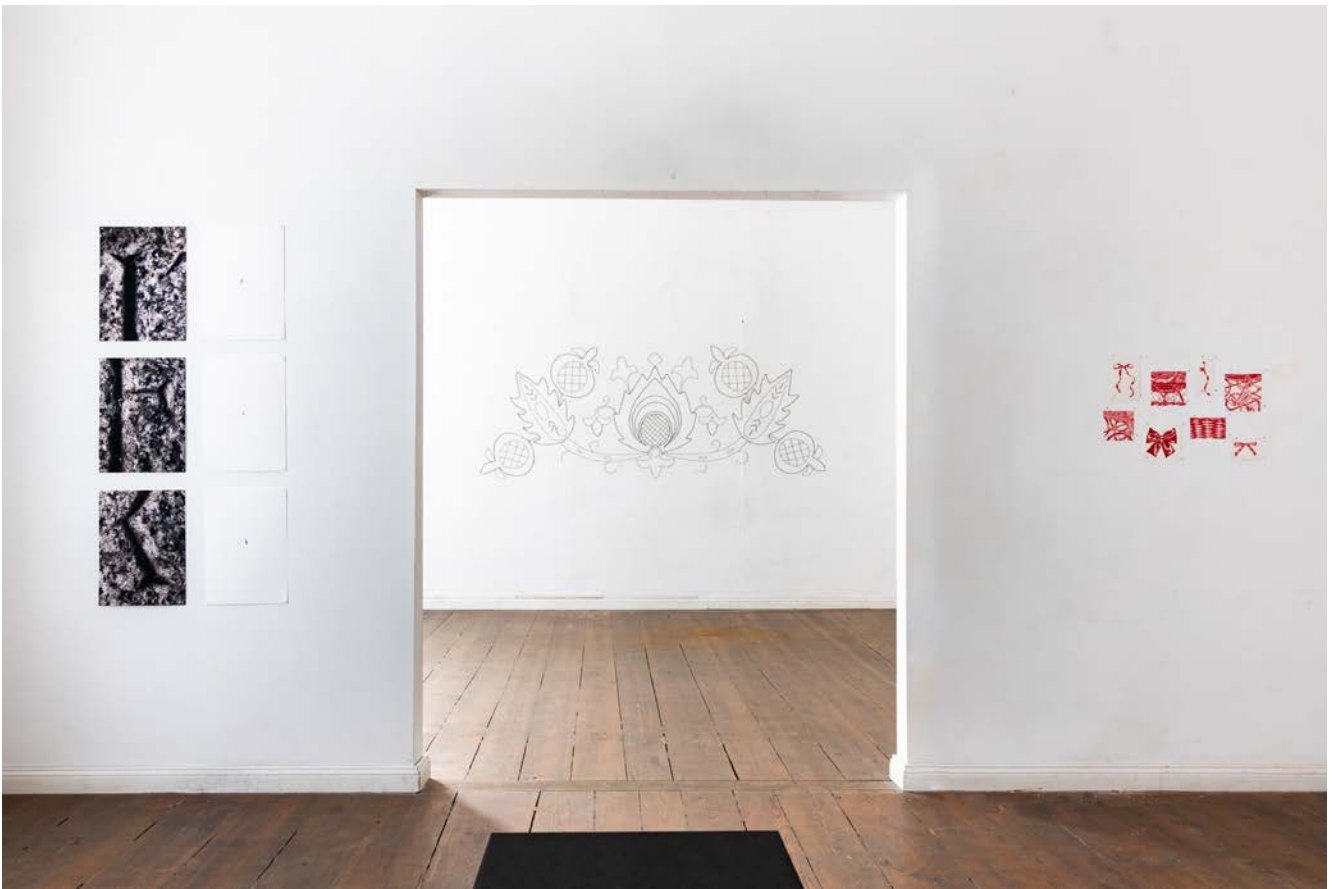
7051705
7051705

AKADEMIA SZTUKI

OPIEKA KURATORSKA
PIOTR SKIBA, MICHAŁ KNYCHAUS

Dokumentacja zdjęciowa wystawy (autorzy: Bartosz Bartulis & Marek Bajorski):

Poszczególne realizacje osób studenckich:

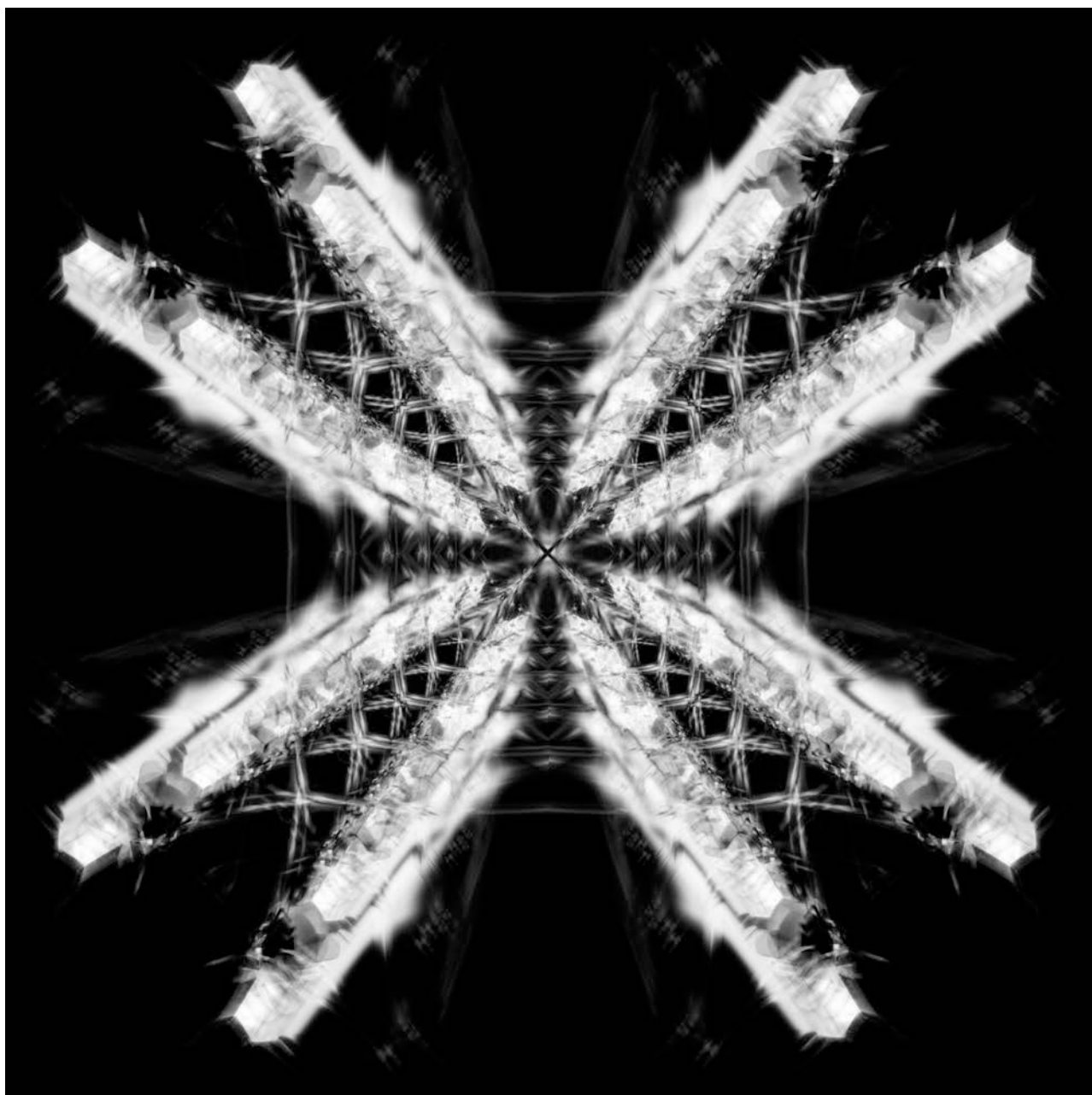
imię i nazwisko: Ada Sawka

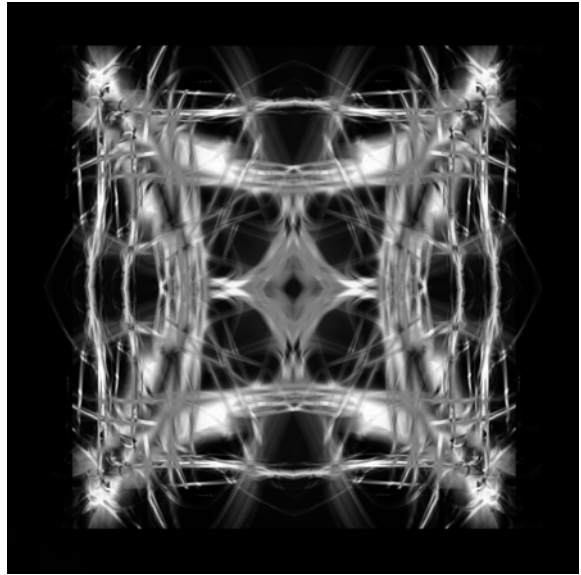
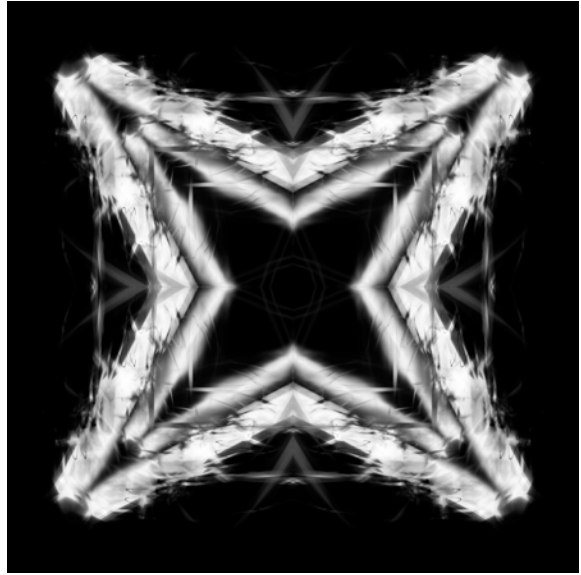
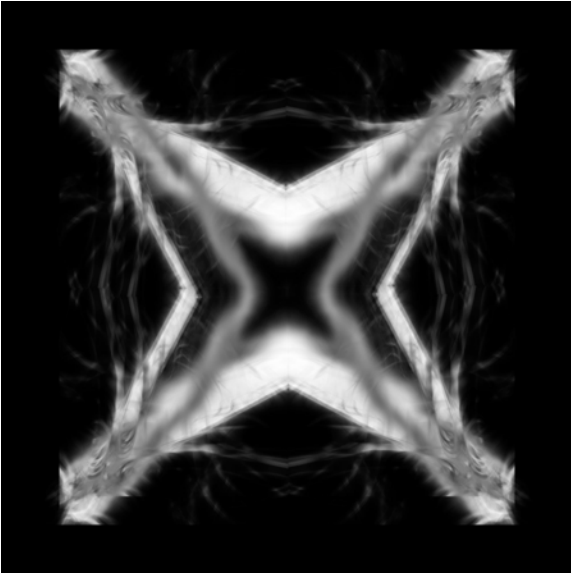
tytuł pracy: ECHO

technika/materiały: grafika cyfrowa

opis:

Z marginalnych elementów codzienności – splątanych przewodów, przedłużaczy i kabli – wyłoniły się formy nawiedzające przestrzeń niczym cienie. Nie są realistyczne, lecz stanowią echo przeczuć struktur, które mogłyby istnieć. Praca powstała na podstawie zdjęć tych splątań. Ich forma zaczęła ewoluować podczas edycji, przybierając bardziej geometryczny kształt. Chaos nie zostaje ujarzmiony, lecz oswojony przez rytm i symetrię. Między porządkiem a napięciem pulsuje cicha poezja tego, co zwykłe, a zarazem zbyt silne, by tego nie dostrzec.

imię i nazwisko: Adam Rutkowski

tytuł pracy: LOVE IKEA HATE IKEA

technika/materiały: grafika komputerowa, fotografia, foundfootage, montaż video, badanie
opis:

Materiał stanowi wyodrębniony fragment większego projektu badającego fenomen IKEA jako przestrzeni na pograniczu konsumpcji i doświadczenia społecznego. Wideo zestawia nagranie wycinki lasu z dźwiękiem zarejestrowanym przy kasach sklepowych, budując napięcie między estetyką marki a jej rzeczywistym wpływem na środowisko.

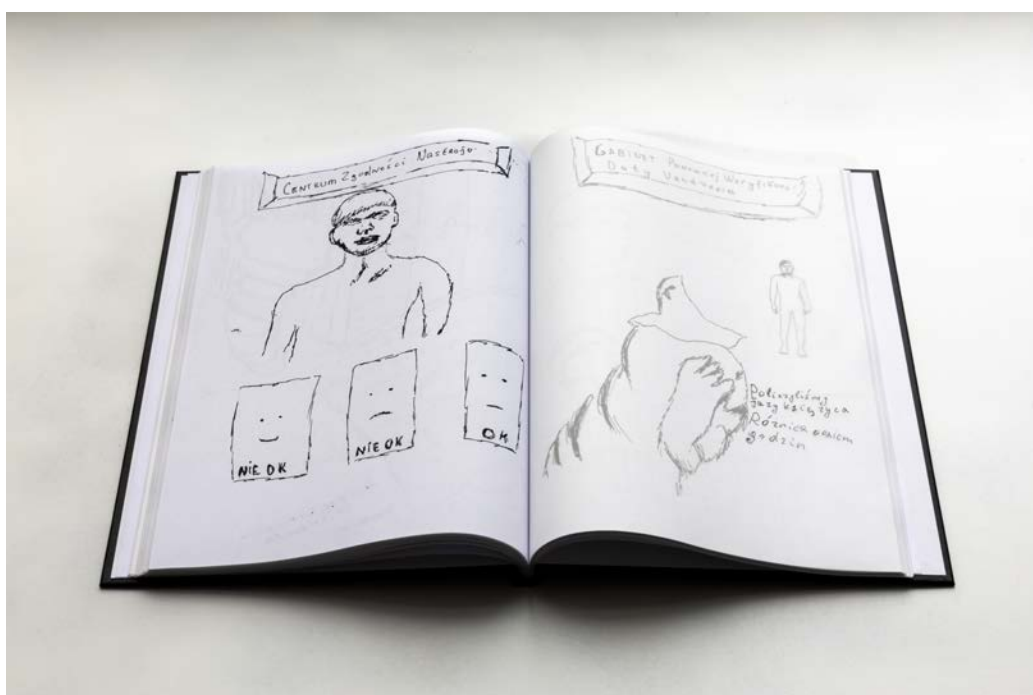

imię i nazwisko: Andrei Kharchanka
tytuł pracy: ŚLIMAKRACJA
technika/materiały: komiks, 21.5x30.5 cm

opis:

Ten komiks został stworzony ku pamięci antropologa, anarchisty i socjologa Davida Graebera. Dla mnie biurokracja oznacza zgodę na zastany porządek – przyjmujemy ją, akceptujemy i tym samym utrwalamy status quo w sobie samych. Ten scenariusz jest już rzeczywistością naszego społeczeństwa. Myśli o bezsilności i jednowymiarowości „małego człowieka” wobec wielkich struktur stanowią motyw przewodni pracy.

Zostawiam ją jako wielkie ostrzeżenie, ale też jako badanie świata z perspektywy socjologicznej i artystycznej – przypomnienie, że wciąż mamy dokąd zmierzać.

imię i nazwisko: Anna Maria Piskorowska
tytuł pracy: domek do kwadratu
technika/materiały: obiekt: drewno, tekstylia, plastik

opis:

Domek zbudowany na drewnianym stelażu, klejony i obleczony tkaninami – jedną z haftem przedstawiającym dom, drugą z wzorem roślinnym. W jego wnętrzu znajduje się źródło światła, które rzuca cienie odzwierciedlające wzory tkanin. Obiekt ustawiony jest w kwadracie z plastikowym stelażem, obleczonym różnymi białymi materiałami.

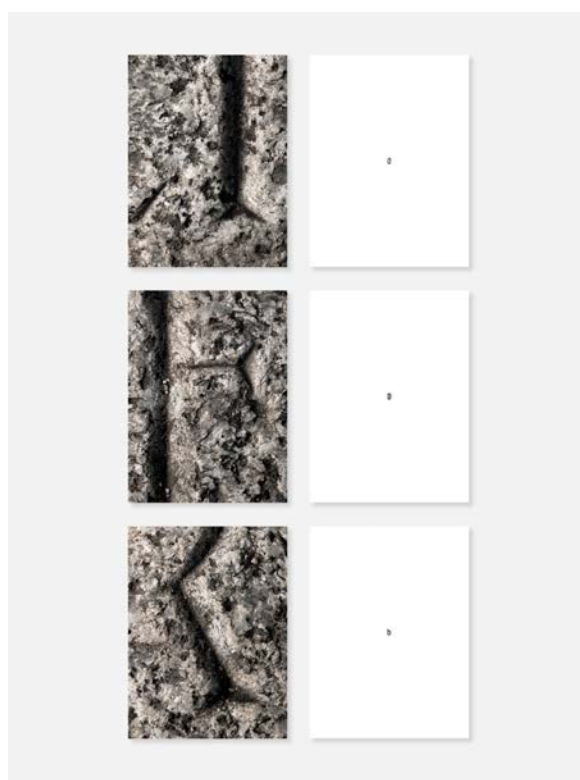
imię i nazwisko: Bartosz Bartulis

tytuł pracy: Fraktur

technika/materiały: Makrofotografia, kaligrafia

opis:

Kamienny murek w centrum miasta, na pierwszy rzut oka zupełnie przeciętny, został częściowo zbudowany z fragmentów niemieckich nagrobków. Dopiero z bliska ujawnia ślady przeszłości w postaci wyrytych inskrypcji. Fotografije tych liter, zestawiam z wykonanymi przeze mnie rekonstrukcjami kaligraficznymi, opartymi na czcionce o nazwie fraktur - typowej dla niemieckich płyt nagrobnych z pierwszej połowy XX wieku. imię i nazwisko:

imię i nazwisko: Jacek Janaszekiewicz

tytuł pracy: 128 Hz

technika/materiały: obiekt zasilany elektrycznie, dźwięk, 100 cm x 50 cm x 50 cm

opis:

128 Hz to praca dźwiękowa oparta na częstotliwości 128 Hz, która wypełnia przestrzeń subtelną, narastającą i wygasającą wibracją. Dźwięk rezonuje nie tylko w powietrzu, ale i w ciele odbiorcy, tworząc immersyjne doświadczenie.

imię i nazwisko: Liwia Watras
tytuł pracy: Topografia wstydu
technika/materiały: Filc, lateks
opis:

Praca stanowi osobisty komentarz do moich wieloletnich zmagania z trądzikiem. Te często pogardliwie nazywane „syfami” zmiany skórne wydobywam z miękkiej i delikatnej materii, jaką jest filc, tworząc powierzchnię, na którą chce się patrzeć – mimo jej nierówności. A może właśnie dlatego.

imię i nazwisko: Liwia Watras
tytuł pracy: Zarody po-świata
technika/materiały: rysunek aerografem
opis:

Z mroku wyłaniają się enigmatyczne istoty. Być może to ich dusze, a może jedynie światłocienie. Te organizmy to fantazje inspirowane formami embrionalnymi – jak ziarna, które już zawierają cały zapis przyszłego istnienia. Zawieszona w stanie nieważkości, przypominają rentgenowy obraz jednej z ich powłok – niedostępnej dla oka, a jednocześnie płytszej niż całość ich bytu.

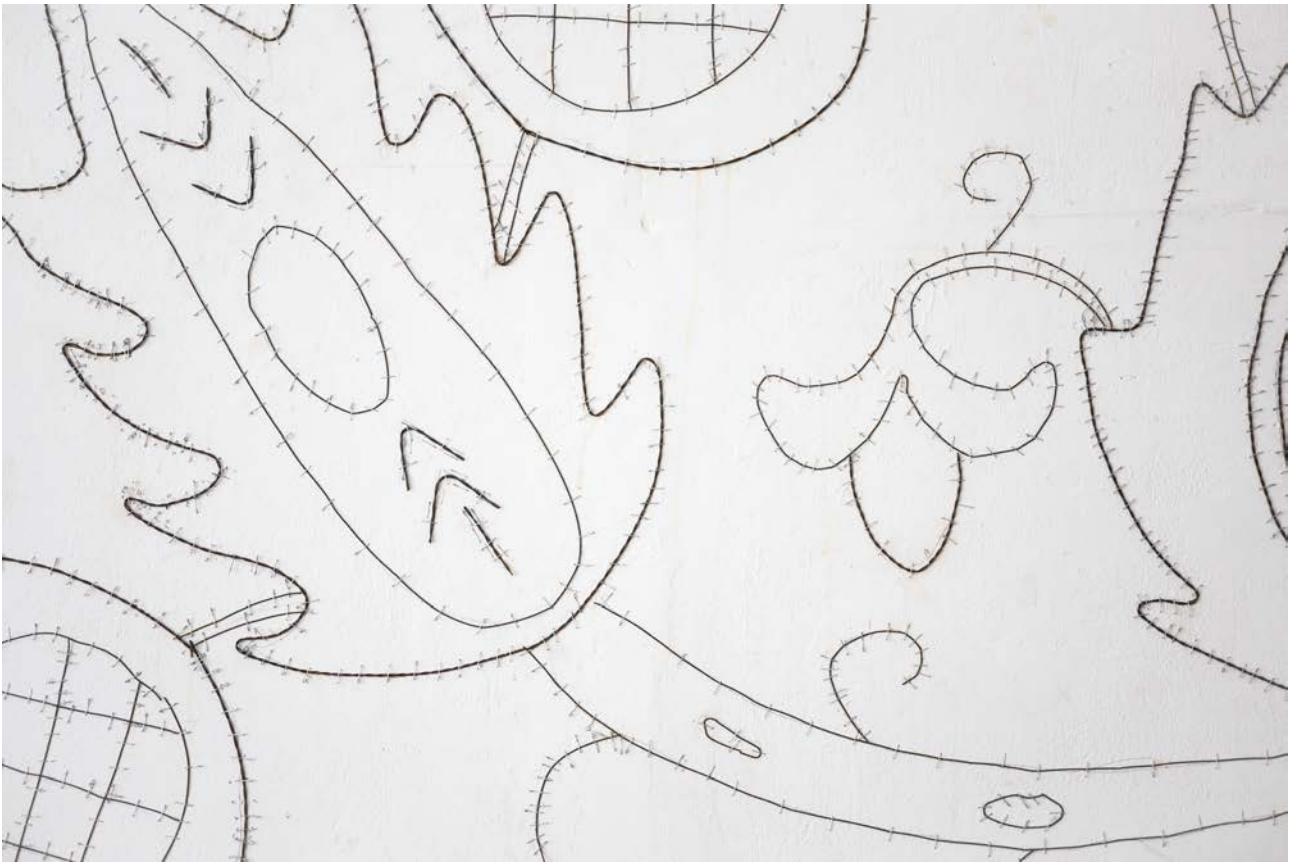
Imię i nazwisko: Jędrzej Bednarski
Tytuł pracy: *Haft krajeński*
technika/materiały: Drut wiązałkowy

Opis:

[...] bawię się niesłychanie patrząc jak wynoszą stąd rzeczy ukochane. Jakże można było tak kochać rzeczy? Nie ma tu mnie, wcale nie patrzę, jak wynoszą. Wyobraźnia działa, ja tam nie patrzę.

Fragment, "Remont po śmierci" - M. Świetlicki

Imię i nazwisko: Marek Bajorski

Tytuł pracy: Broń biała

Technika/materiały: obiekt

Opis:

Obiekt balansuje na granicy sprzeczności – to symbol konfrontacji między agresją a delikatnością, między ochroną a destrukcją. Jego forma przywodzi na myśl przedmiot przemocy, jednak materiał sugeruje coś odwrotnego: delikatność, nietrwałość, ostrożność. Dzieło stawia pytania o to, czym naprawdę jest siła – czy mierzy się ją mocą uderzenia, czy zdolnością do powstrzymania go.

Imię i nazwisko: Nina Farkas

Tytuł pracy: *Złodziejka niemowlęcego oddechu*

Technika/materiały: Zbiór rysunków, tusz na papierze, 2025

Opis:

Złodziejka niemowlęcego oddechu, koszmar młodych matek, wystanniczka wiecznego snu – Nocnica. Słowiański upiór, zbłąkana kobieca dusza, niosąca widmo niespodziewanej śmierci.

Czerwony kolor, pod postacią delikatnej wstążki przywiązywanej do dziecięcego wózka lub łóżeczka, to uniwersalny symbol ochrony – przed złą energią, niepożądanymi urokami i nieszczerymi spojrzeniami. Mrok i niepokój mieszają się tu z dziecięcą niewinnością i matczyną troską.

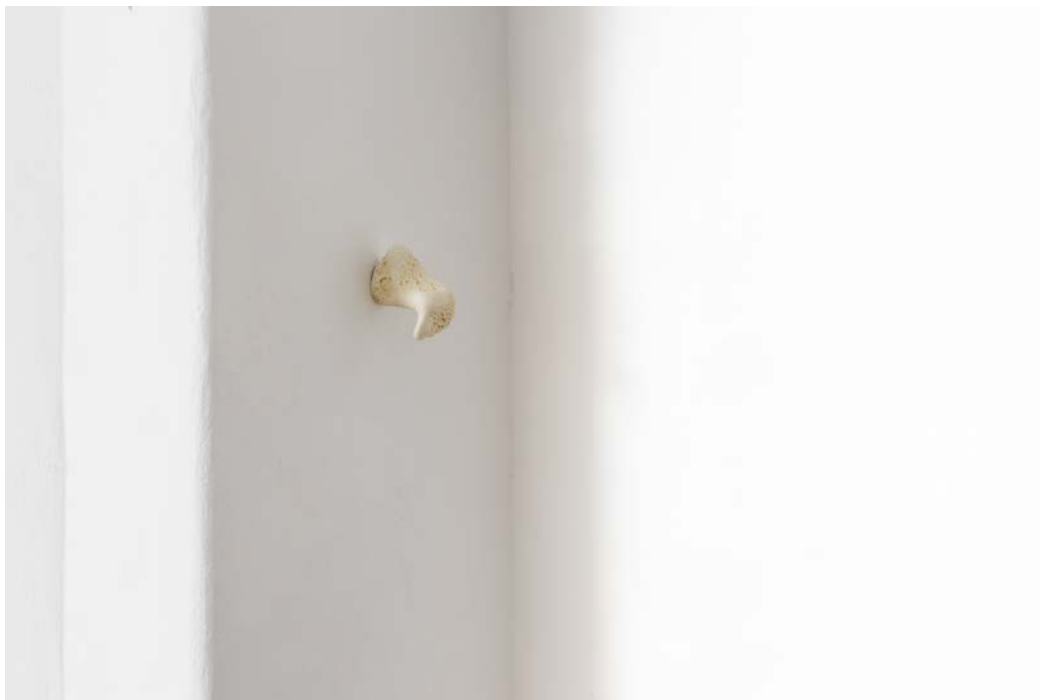

imię i nazwisko: Nina Żabierek

opis:

W swojej praktyce artystycznej skupiam się na człowieku, jego ciele, kruchości, zmienności, emocjach i uczuciach, umieszczam je w kontekście sportu i korelacji z naturą. Bazuję głównie na własnych przeżyciach i doświadczeniach. Obiektem moich zainteresowań jest ciało ludzkie, chciałabym podjąć się głębszego badania artystycznego jak i teoretycznego z zakresu ciała osadzonego w kontekście sportu, tego czego ono doświadcza, czuje i przeżywa. Sięgam tu do własnych doświadczeń i przeżyć jako persona trenująca sporty od bardzo młodych lat. Sport stanowił ogromną część mojego życia, wychował mnie. Pływanie towarzyszyło mi przez 10lat , koszykówka 7, lekkoatletyka 5lat. Mam więc solidną podstawę do tworzenia realizacji o takiej tematyce. Odnajduję podobieństwa między człowiekiem, jego ciałem i naturą. Interesuje mnie to, co mamy wspólnego, być może mechanizmy, struktury, budowa, cykl życia.

imię i nazwisko: Oliwia Milaszewska

tytuł pracy: Katalog obaw

technika/materiały: seria akwareli, wymiary: A4

opis:

Seria incydenty cielesne

1. Przebicie paznokcia
2. Rozpad kręgosłupa
3. Nieświadome zranienie się
4. Napaść
5. Rozrywanie ciała przez rośliny
6. Bliskość fizyczna
7. Wypalenie oczu światłem
- 8.

Seria incydenty drogowe

1. Otworzenie drzwi na autostradzie
2. Nieświadome wejście pod samochód

Seria incydenty wodne

1. Nieświadome zalanie mieszkania
2. Utopienie się pod prysznicem
3. Atak istot pod wodą

Seria incydenty ogniste

1. Nieświadome wywołanie pożaru
2. Wybuch zapalniczki w kieszeni

Seria incydenty nieskategoryzowane

1. Upadek z wysokości
2. Przebywanie w ciemności
3. Tłum ludzi bez twarzy

Imię i nazwisko: Paulina Solnica

Tytuł pracy: Kremacja fiskalna

Technika: papier, gips 21,5x30,2x9,7cm; wideo 1' loop

Opis:

Instalacja składa się ze sklejonych gipsem faktur, pozostałych po samobójstwie klienta biura rachunkowego. Dokumenty ujednolicone gipsem poddane są zniszczeniu poprzez spalanie, referując do procesu kremacji zwłok. Obiekt przybliża analogię między biurokratycznymi pozostałościami przedsiębiorcy po jego śmierci, a jego materią biologiczną poprzez współczesny konwenans jej utylizacji.

Imię i nazwisko: Paulina Solnica

Tytuł pracy: Siedzący (wstający i leżący) Byk

Technika: Gips

Opis:

Instalacja składa się z dwóch odlewów gipsowych powstałych w trakcie pięcioletniego procesu. Jej punkt wyjścia stanowi portret wodza Siouxów– wyraz generacyjnej fascynacji filozofią rdzennych plemion Ameryki Północnej. Przeskalowana wersja odlewu latami podlegała maści lokalnej biosfery. Miejsce pochówku odbija trzecie oblicze- negatyw śladu wobec dysonansu (nie)obecności. Seria rzeźb formuje portret rodzinny oraz analogię wobec atawistycznej potrzeby odrodzenia utraconych wartości kulturowych.

imię i nazwisko: Pola Gorzała
tytuł pracy: Bez tytułu
technika/materiały: silikon, lateks
opis:

Powierzchnia obiektu powstała poprzez bezpośrednie odwzorowanie tekstury skóry autorki – najpierw zarejestrowanej przy użyciu płynnego lateksu, a następnie przeniesionej na warstwę silikonu, dzięki czemu wzór zachował charakter pozytywu. Celem było skonfrontowanie odbiorcy ze znaną, bliską fakturą ukazaną w nowym kontekście – praca balansuje na granicy między zaintrygowaniem a dyskomfortem.

imię i nazwisko: Sonik Landsberg

tytuł pracy: Dno słońca

technika/materiały: wideo

Wygrzebuję swój wstyd, badam swój cień i zaglądam do środka. Niespójne kłamstwa i trudne prawdy, utrata zaufania do siebie samego. Jestem kłębkim cech pięknych i brzydkich, lepkich od łez, potu i śliny, czarnych od kłamstw, wspomnień i żali, ciężkich od niezależności, imitacji i lenistwa. Czuję, że popełniam zbrodnie. Daje dowody tego, że nie jestem takim jak chcę i nigdy Nim nie będę póki się przed sobą nie przyznam. Znam siebie. Znam siebie na tyle, żeby unikać własnego odbicia w lustrze. Znam siebie i gdybym się spotkał, to może bym się zakochał.

Informacje dodatkowe:

W pracowni konsultowaliśmy realizacje dyplomowe Jędrzeja Bednarskiego, Niny Żabierek, Jacka Janaszewskiego i Bartosza Opolskiego.